

☒	Pro gradu -tutkielma
☐	Lisensiaatintutkielma
☐	Väitöskirja

Aine	Yritysjuridiikka	Päivämäärä	9.1.2003
Tekijä(t)	Arja Lehto	Matrikkelinumero	8632
		Sivumäärä	82
Otsikko	Omien osakkeiden hankinnan ja luovutuksen erityiskysymykset verotuksessa – ongelmana lahjaverotus ja peitelty osinko		
Ohjaaja(t)	Ahti Vapaavuori		

Tiivistelmä

Omien osakkeiden hankinta ja luovutus tulivat mahdollisiksi osakeyhtiölaissa ensimmäisen kerran vuoden 1997 verouudistuksen myötä. Omien osakkeiden hankinta rinnastuu yhtiöoikeudellisesti osakkeiden lunastukseen osakepääomaa alentamatta ja luovutus puolestaan osakepääoman korotukseen. Verotuksessa omien osakkeiden hankinnassa ja luovutuksessa on kyse kaupasta, ja näin ollen maksetut luovutushinnat ovat veronalaisia saajalleen. Tutkielmassa keskitytään tarkastelemaan omiin osakkeisiin liittyviä verotuksellisia kysymyksiä ja erityisesti sitä, milloin lahjaverotus ja peitelty osingon verotus voivat tulla kysymykseen. Verotusta tarkastellaan yksityisen noteeraamattoman osakeyhtiön kannalta.

Yhtiölle veroseuraamuksia aiheutuu omien osakkeiden luovutuksesta. Hankinnasta näitä ei seuraa, sillä kyse on tase-erien välillä tehtävästä kirjauksesta. Jos taas hankitut osakkeet luovutetaan eteenpäin, on kyseessä yhtiölle EVL 5 §:n mukainen veronalainen tulo. Luovutus on yhtiölle veronalainen siitäkin huolimatta, että luovutusvoitto kirjataan ylikurssirahastoon jakokelvottomaksi eräksi, eikä se näin ollen vaikuta yhtiön tulokseen. Tässä kohden omien osakkeiden luovutus eroaa osakepääoman korotuksesta. Koska omien osakkeiden luovutusvoitto on veronalaista, on yhtiön kannalta joissain tapauksissa järkevämpää mitätöidä hankitut omat osakkeet ja järjestää osakepääoman korotus. Toisaalta omien osakkeiden luovutuksessa hankintamenon osuus palautuu aina voitonjakokelpoisiin varoihin, vaikka luovutus olisi tappiollinenkin. Osakepääoman korotuksessa saadut varat sen sijaan ovat sidottua omaa pääomaa.

Osakkaalle kyse on pääsääntöisesti luovutusvoittoverosäännösten alaisesta saannosta. Mikäli osakkeita hankitaan tai luovutetaan alihintaan, on lahjaverotuksen riski huomioitava. Erityisesti perheyhtiöissä, joissa osakkaat ovat lähisukulaisia, lahjaverotuksen riski on suurin. Toisaalta omien osakkeiden hankinta tai osakkeista maksettu ylihintaa, samoin kuin alihintainen luovutus voidaan tulkita peiteltyksi osingoksi. Ongelmaa on pohdittu lähinnä oikeuskirjallisuudessa, sillä asiaa koskevaa oikeuskäytäntöä ei ole olemassa.

Sekä lahjaverotuksen että peitelty osingon kannalta keskeinen merkitys on käytetyllä luovutushinnalla. Verotuksen lähtökohtana on käypä arvo, josta poikkeaminen voi johtaa em. veroseuraamuksiin. Käypä arvo määritellään noteeraamattomalle osakkeelle verotuksessa joko substanssi- tai tuottoarvomenetelmällä tai näiden yhdistelmänä. Arvostamismenetelmään ei ole selkeää ratkaisua, mikä on erityisesti verovelvollisen oikeusturvan ja verotuksen ennakoitavuuden kannalta suuri ongelma.

Asiasanat	Omat osakkeet, lahjaverotus, peitelty osinko, arvostaminen
Muita tietoja	